

vam in trpljenju. Bog, ki je vsadil tega krasnega duha svobode v srce našega hrabrega naroda, bo dal nam in našim zvestim, v viharju izkušenim zaveznikom tudi polno zmago nad sovražno željo po moči in uničenju.

Viljem.

V zvezi s tem javljajo iz Berolina, da smatrajo ondodni merodajni krogi vsako nadanje mirovno pogajanje za popolnoma izključeno.

VSI INOZEMSKI POSLANIKI NA DUNAJU SO SE IZREKLI ZA SKORAJŠNJI MIR.

Vsi inozemski poslaniki na Dunaju so izrekli na novoletnem sprejemu svojih državljanov trdno prepričanje, da se bliža mir z velikimi koraki in da vojna ne bo trajala čez prvo polovico leta 1917. Tako javljajo razni nemški listi. Da na taka prorokovanja ni dosti dati, se je žal že prevečkrat izkazalo.

ZAMENJAVA PRVEGA IN DRUGEGA VOJNEGA POSOJILA.

Poštni hranilnični urad objavlja sledeče: Sijajni uspeh petega vojnega posojila in naraščajoče povpraševanje po takih glavničnih vrednostih sta bila finančnemu ministru v povod, da nudi lastnikom prvega in drugega vojnega posojila priložnost, da zamenjajo svoje zakladne listine proti novo izdanim zadolžnicam štiridesetletnega amortizacijskega petega vojnega posojila. V odloku, naslovljenem na pošto-hranilnični urad, so pogoji za izmenjavo določeni sledeče: 1. Sprejemna vrednost za prvo posojilo znaša 98:60 in za drugo vojno posojilo 94:75 za 100 K nominalne, dočim so proračunjeni 40letni zakladni listi na 92 K za 100 K nominalne. 2. Glede podelitve in plačila vojnega davka za peto vojno posojilo obstoječe ugodnosti je treba uporabljati tudi pri zamenjalnih operacijah. 3. Iz kurzničnih razlik po komadnih obrestih nastali zneski se povrnejo v gotovini, pri čemer so proračunjene komadne obresti z zneskom 92 vinarjev za 100 K nominalne prvega vojnega posojila in 96 vinarjev za 100 K nominalne drugega vojnega posojila. Zamenjavanje se prične 20. januarja in se konča koncem februarja 1917. Pri prvem vojnem posojilu so bili izdani le kratkoročni zakladni listi in radi tega so tudi osebe in korporacije, ki so dajale prednost trajnemu posojilu, subskribirale te zakladne liste. Od teh lastnikov je pričakovati, da se bodo radi poslužili te izmenjalne priložnosti proti dolgoročnim zakladnim listom.

STRAŠNE ŽRTVE.

Švicarski listi računajo, da je bilo v svetovni vojni dozdaj ubitih 4.600.000, ranjenih 11.200.000 in da je 3.400.000 invalidov. Napoleonove vojne so zahtevale vsak dan 235, vojna I. 1870/71 875, rusko-japonska vojna 292, zdaj pa zahteva vojna vsak dan 6336 mrtvih in ranjencev.

OTVORITEV DRŽAVNEGA SVETA NA POLJSKEM IN IZVOLITEV KRONSKEGA MARŠALA IN NJEGOVEGA NAMESTNIKA.

Dne 14. januarja t. l. opoldne so se zbrali v kraljevem gradu člani državnega sveta kakor tudi vladni komisariji obeh okupacijskih oblasti k otvoritveni seji dr-

žavnega sveta. Dalje so bili navzoči zastopniki avstro-ogrsk vojaške uprave in vnanjega ministrstva, zastopniki poljskih legij obeh generalnih gubernij in mnogo drugih veljakov. Generalna guvernerja Beseler in Kuk sta se pripeljala v vozu za galo, spremljana od častne eskorte. General Beseler je imel govor, tekom katerega je izjavil: »S sestankom državnega sveta se izvršuje prvi korak k uresničenju obljub manifesta dne 5. novembra 1916. Mi hočemo nadaljevati vojno do odločilne zmage. Naša zmaga bo tudi vaša zmaga. Naloga državnega sveta je, da ustvari red v državi kot podlago svobodnega narodnega razvoja in sigurnost pridobljene svobode. Prvo sredstvo za to je lastna armada, ki bo dala novemu kraljestvu že vnaprej notranjo jakost in varnost na zunaj.« Nato je govoril generalni guverner, izm. Kuk izražajoč želje avstrijske uprave za delovanje državnega sveta. Kuk je naglašal potrebo ustvaritve lastnih državnih organizacij in močne, dobro organizirane armade. Država, ki hoče obstojati, ne sme biti samo darilo usode. Narod sam mora s trdim naporom in požrtvovalnim delom sodelovati, ako si hoče priboriti državo. Pripravljen mora biti, da se bojuje in krvavi zanj, kajti potem bodo osramočeni upi nasprotnikov, ki ne verujejo v vstajenje Poljske. Na govore obeh guvernerjev je v odgovoril član državnega sveta Niemcewsky, ki je izjavil: »Pozvali bomo poljski narod, naj nas podpira v naših težnjah. Od dobrohotnega pospeševanja Nemčije in Avstrije je odvisno v veliki meri realiziranje poljske vlade in deželnega zbora. Sestavitev narodne armade bo poleg dela za organizacijo poljske države naša glavna naloga. Mi smo si svesti zgodovinske misije, ki zahteva razširjenje naših mej na ozemlju, osvobojenem izpod ruskega jarma.« Nato je Beseler v svojem in imenu Kuka proglasil državni svet za odprto. Avstro-ogrski vladni komisar je sporazumno z nemškim zaprosil člane državnega sveta, naj se snidejo jutri k prvi seji, na kateri se izvolita kronski maršal in njegov namestnik. Drugi dan se je vršila prva seja državnega sveta v palači Krasinskega. Na tej seji se je izvolil za kronskega maršala Mikulovski, za namestnika pa Pomorski.

OKLIC POLJSKEGA DRŽAVNEGA SVETA POLJSKEMU NARODU.

Začasni državni svet poljski je izdal oklic, v katerem označuje za zgodovinsko nalogo poljskega naroda, da ustvari nanovo meje državi, katere neodvisnost sta izrekli vladarja nemške in avstro-ogrsk države, ter zgradi v obsegu sovražniku iztrganih dežel novo neodvisno domovino. Predno se bo izvolil narodni zastop in prevzel kralj vrhovno oblast, se bo bavil s to nalogo začasni državni svet. Le-ta bo skušal pripraviti čim prej ustanovitev zakonodajnega državnega zbora in ustavo državi, primerno zahtevam sedanjega časa, slonečo na enakopravnosti vseh državljanov. — Potrebna je ustanovitev številne krepke in disciplinirane poljske, armade, ki bo nanovo oživila nekdanjo slavo, ker je armada prvi pogoj, neodvisne države, tvoriteljica in braniteljica mej in ugleda Poljske. Ker še ni mogoča splošna dolžnost, se bodo za sedaj nabirali prostovoljci. Državni svet se bo bavil tudi z organizacijo poljske uprave ter olajšal prehod posameznih delov javne službe. — Važno nalogo vidi v razvoju gospodarske moči ljudstva ter razširjenju duševne in gmotne kulture. Žrtve, bremena in neprilike, ki jih zahte-

va vojna, bo državni svet omilil, kolikor bo mogel. Vendar je pričakovati še nadaljnjih žrtv in bremen, da bo mogoče vojno končati srečno za Poljsko. Državni svet bo imel premagati še mnogo težkoč in njegovo delo bo imelo tem več sadov, kolikor bolj ga bo podpiral narod, ker državni svet ni politična organizacija, temveč zastopnik poljske države, vladna korporacija, ki bo veljala enako za vse državljane.

ZASEDENO SOVRAŽNO OZEMLJE.

Wolff poroča: Začetkom leta 1917. smo imeli zasedene sovražne zemlje: V Belgiji 29.000 km², v Franciji 22.310 km², Francozi so imeli zasedene nemške zemlje 900 km², v Rusiji smo imeli zasedenih 280.450 km², v Rumuniji 100.000 km²; Rusi so imeli zasedenih 28.231 km² avstrijske zemlje. V Srbiji so imele zasedene naše čete 55.867 km², v Črnigori 14.180 km², v Albaniji 20.040 km².

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIZ« IN DRUGE VOJNO-POMOŽNE SVRHE.

Šolska mladina v Čemšeniku, 6 K; A. Jezeršek v Križah pri Trzinu, 10 K; Vida Družovkova, učiteljica na Planini pri Cerknem na Goriškem, 10 K; Anton Cadež, katehet v Ljubljani, 5 K; Vinko Engelmann, c. kr. učitelj na C. M. šoli v Trstu, 2 K; učiteljski zbor ljudske šole v Vrde, 25 K; ljudska šola v Barkovljah, 33 K; Anton Šeme, c. kr. učitelj na C. M. šoli v Trstu, 2 K; vodstvo ljudske šole v Rojani, 12 K; IV. c razred deške ljudske šole sv. C. in M. v Trstu, 2 K 52 vin.; tedenske vinarke zbirke na ljubljanskih ljudskih šolah v solčnem letu 1916, 7815 K 18 vin.; gdč. Fröhlichova v Ljubljani, 30 K; šolsko vodstvo v Zalogu, 9 K; skupaj 7322 K 79 vin.

V zadnji številki izkazanih 228.223 K 97 v. Danes izkazanih 7.322 » 79 »

Doslej nabranih 235.546 K 76 v.

III. VOJNO POSOJILO.

Jožica Baloh - Šušteršičeva, učiteljica v Sp. Idriji sedaj v Polhovem gradu, 100 K; skupaj 100 K.

Dosedaj izkazanih 278.748 K 69 v. Danes izkazanih 100 » — »

Skupaj III. voj. posojilo 278.848 K 69 v.

V. VOJNO POSOJILO.

Vnanja uršulinska šola v Ljubljani, 200 K; Jožica Baloh-Šušteršičeva, učiteljica v Sp. Idriji sedaj v Polhovem gradu, 300 K; II. mestna deška ljudska šola v Ljubljani, 100 K; vodstvo deške ljudske C. M. šole v Trstu pri Sv. Jakobu, 500 K; potom šolskega vodstva na Colu, 26.000 K; po posredovanju šolskega vodstva v Jarenini na Štajerskem, 128.600 K; I. mestna deška ljudska šola v Ljubljani po posredovanju šolskega vodstva in učiteljskega zbora, 56.307 K; učiteljski zbor slov. ljudske šole na Vrde pri Trstu, 3600 K; učiteljski zbor mestne ljudske šole v Sv. Križu pri Trstu, 3000 K; učiteljski zbor slov. mestne šole v Rojani, 2500 K; učiteljski zbor ljudske in meščanske šole v ulici Giulia, 1750 K; učiteljski zbor slov. mestne ljudske šole v Skednju pri Trstu, 1200 K; učiteljski zbor mestne ljudske šole na Katinari pri Trstu, 900 K; učiteljski zbor slov. mestne ljudske šole v Barkovljah, 8000 K; učiteljski zbor mestne ljudske šole v Bazovici, 500 K; učiteljski zbor mestne ljudske šole v Trebčah, 500 K; učiteljski zbor slovenske-

ga otroškega vrtca na Vrde, 250 K; deškiška ljudska šola C. M. D. na Acquedotto, 500 K; skupaj 234.807 K.

V zadnji številki izkazanih 58.000 K Danes izkazanih 234.807 »

Skupaj V. vojno posojilo 292.807 K

SREDNJE ŠOLE.

Josip Sušnik, dijak v Ljubljani, 200 K; skupaj 200 K.

Doslej izkazanih 45.854 K 11 v. Danes izkazanih 200 » — »

Skupaj 46.054 K 11 v.

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Glasom izkazov v »Učit. Tovarišu«: Za »Rdeči križ« itd. 235.546 K 76 v. III. vojno posojilo 278.848 » 69 » IV. vojno posojilo 2.759.338 » — » V. vojno posojilo 292.807 » — » Srednje šole 46.054 » 11 »

Končna vsota 3.612.594 K 56 v.

Engelbert Gangl.

K literarni 25letnici našega Gangla je napisal dr. J. Š. v zadnji 6. številki »Potopnika« leta 1916 to-le lepo razpravo:

Petindvajsetletnica v vzvišeni službi za narodovo prosveto vzbujala čustva odkrite hvalečnosti v srcu vseh, ki so deležni uspehov tega idealnega dela. In Engelbert Gangl se pri tej priliki lahko z radostjo ozira na bogato žetev svojega truda, posvečenega predvsem slovenski mladini, stanovski organizaciji in našemu leposlovju.

Prvim Ganglovim pesnitvam je kumoval Jos. Cimperman, »bogati siromak«, ki nam je vzgajal pesniške talente izza polpretekle dobe. Hvaležni učenec je postavil svojemu blagemu učitelju v literarni črtici »Pozabljen pesnik«*) dostojen spomenik. Leta 1891 je v novembski številki Ljubljanskega Zvona stopil Gangl, tedaj četrtoletnik ljubljanskega učiteljskega, prvič pred slovensko publiko. V naslednjih letih so se množili pesniški prispevki »Rastislava«, obzorje se mu širi, oblika postaja dovršenejša. Elegančno zbirko »Iz luči in teme« (1897) je kritika simpatično pozdravila. F. S. Finžgar jo je v »Dom in svet« priporočil »z lalčkim srcem slovenskemu občinstvu«, pesniku pa je zaklical: »Vztrajno naprej!« Poleg »Zvona« je pridno zalagal tudi »Dom in svet«, dokler mu je bil urednik dr. Fr. Lampé. V njem je pod zaglavjem »Na Gorenjskem« združil 23 lirskih pesmi (1896), iz katerih žari ljubezen do prirode. Temu ciklu so sledile »Arabeske«, 22 pesmi različnih motivov (1897, 1898), črtica »Moj prijatelj« in življenjepis slov. glasbenika Ant. Nedveda (1898). Njegove pesmi je tudi rada objavljala bivša »Slovenka«. — Kar mu je naklonila Muza v zrelejši, moški dobi, to se zrcali iz njegove obsežne zbirke »Moje obzorje« (1914); njega žarišče tvorijo globoko zasnovane, obširne sonate. »Zvonov« kritik A. Debeljak pravi: »Kot posrečene smatram vse one pesnitve, kjer poet opeva trud in trpljenje delavskih slojev. Z neobuzdano silo bruhajo te drastične družabne obtožnice: brez medlih in plehkkih podob so ti izlivi bujne in burne domišljije izmed takih, ki so zmogni dovzetnega čitalca obsesti, zalezovati, preganjati...« (Ljubljanski Zvon, 1914, 384).

Prezreti ne smemo Ganglovih zaslug za našo dramatsko književnost. V sezonah 1898—1900 je pisal za »Slovenski Narod« poročila o slovenskih gledaliških predstavah ter o koncertih »Glasbene Matice«. V tistih letih je tudi priobčil več člankov o slovenskem gledališču v »Edinosti«. Dramatičnemu društvu je poslovenil več dram, med njimi Egmonta, in oper (Prenočišče v Granadi, Afričanka, Puščavnikov zvonček). Dne 14. in 15. novembra 1896 so pri koncertu »Glasbene Matice« predstavljali njegove »Materine sanje«, dramatsko sliko v enajstih prizorih, ki jo je napisal za šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. V arhivu Dramatičnega društva leži zakopana Ganglova dramatičnacija »Krst pri Savici«, ki so jo uprizorili na ljubljanskem odru ob stoletnici Prešernovega rojstva. Dramatski ciklus »Dolina solz« je s trodejanjo »Katko Poljakovo« in s »Sinom« vred preveden na češčino in hrvaščino ter čaka uprizoritve v Pragi in Zagrebu. Pri nas so »Sina« že šestokrat igrali, s »Sadom greha« pa so se upali nastopiti doslej le še ameriški Slovenci v Čikagi.

Z Ganglovim imenom je najtesneje združena naša mladinska književnost v

*) Sedmo izvestje mestne višje realke v Idriji, 1908, str. 30—45.

Naš „Zvonček“.

V 12. številki letnika 1916 našega mladinskega lista »Zvonček« je napisalo uredništvo in upravnništvo te-le lepe besede:

Ob sklepu sedemnajstega letnika.

Predvsem prosimo vse prijatelje slovenske mladine, naj porabijo bližnje dneve v to, da poskrbe za pomnoženje številca plačujočih naših naročnikov. Vojna je tudi naš ljubi »Zvonček« hudo udarila. Po Primorskem so odpadli skoro vsi naši naročniki, tiskarski stroški so se povečali, papir se je silno podražil, nabava klišejev je v ceni mogočno poskočila. Letos smo spričo upadka naročnine in spričo povišanja vseh izdatkov komaj vzdrževali; prihodnje leto pa bomo mogli vzdržati le, ako nadomestimo naši prijatelji to, kar nam je vojna vzela na dohodkih, oziroma povzročila na novih stroških. Vsak sedanjih naših naročnikov naj nam pridobi po enega novega naročnika; tisti pa, ki so imovitejši, naj iz ljubezni do slovenske mladine naročnini, ki znaša letnih 6 K, pri-

maknejo kakšno krono, da ohranimo mladini to, kar smo zanj pred 17. leti ustanovili in ji vkljub vsem težavam do danes zvesto ohranili! Upamo, da ne prosimo zaman! Pojdite vsi takoj na delo, pa bodo do novega letnika »Zvočkove« gmotne razmere zopet ugodne.

Pavel Flerè nam je že pred letom poslal »Slike iz živalstva«, ki jih pa zaradi obilice drugega blaga nismo mogli v tem letniku porabiti. S priobčevanjem teh »Slik iz živalstva« začnemo v prihodnjem letu.

Stric Tine nas je razveselil s spisom »Čudovite živali iz pradednih in današnjih dni«, ki nam jih kaže v besedi in podobi. Tudi s tem spisom razveselimo svoje bralce v bodočem letniku. — Fleretov in strica Tineta spis se medsebojno dopolnjujeta, ne da bi pisatelja vedela eden za delo drugega. Oba spisa sta nekaj posebnega, česar v slovenski književnosti še nimamo. »Zvonček« se bo lahko ponasjal z obema spisoma.

Od rokopisa o Bobu in Tediju, ki sta s svojimi burkami, zapletki in doživljaji zbujala letos toliko srčnega veselja, imamo še XIV., XV. in XVI. poglavje, ki jih

objavimo prihodnje leto. Pisatelju dr. Šorliju je »Zvonček« hvaležen za ta prispevek in upa, da ga tudi v bodoče ne pozabi.

Strica Pavla znameniti spis »Z delom se učimo!« ima obdelan razgovor o živilih, ki ga zaključimo prihodnje leto.

Pripovedne spise, pesmi in slike so nam poslali že dosedanja naša sotrudniki, dobili pa smo tudi od nadebudnih začetnikov dokaj lepega blaga.

Z najrazličnejšim, velezanimivim gradivom smo torej dobro založeni. Treba je samo, da nam da slovenska javnost na razpolago tistih gmotnih sredstev, ki omogočijo izvedbo naših načrtov. Po vojni pridejo tudi »Zvončku« boljši časi; samo sedaj ne smemo omagati. Zato se z zgoranjo prošnjo še enkrat obračamo do vseh, ki jim je izobrazba slovenske mladine na srcu!

Uredništvo in upravnništvo.

Tem vzpodbujajočim besedam nimamo drugega dodati, nego da izrazimo trdno upanje, da slovenska javnost ne bo pustila, da bi omagal in utihnil »Zvonček« v hrušču sedanje vojne.